

ג א מ"י פט"ו מהלכות
אשות הלכה כה סנה
עשין מח טושי"ע אה"ע
סימן לו סעיף טו:
ד ב מ"י פט"ג מהלכות
מלוה הלכה כה טו סנה
עשין דו טושי"ע מ"ח סימן
נד סעיף ז':

תוספות ר"ד

והיחוש דלמא מפקא עדי
הינומא בהאי כי דינא
וגביא ומפקא כתובתה או
עדי הנומא בב"ד אחרתא
וגביא איר אבהו זאת
אומרת כותבין שובר פ"י
ולא מצי אידך למימר
א"א לשומר דאין כותבין
העכברים אלא או תקיע
לי שטרא או לא איה לך
כלום אלא פורעו כע"כ
והוא כותב לו שובר ודלא
נמצא כותבין דאין כותבין
שובר והכי אסיקנא שם
בגי"פ וז"ל שטרא ע"ג דכותבין
שובר: ת"ד כיצד מוקדשין
לפני הכלה. בי"ש אומרים

וזו הו"א וז"ל קול איתרע אה רובא. מינה דמגן צפירקין (לקמן
כח.) אלו נלמנים להעיד בגודלן מה שראו בקטנותן זכורתי
בפלונית שילאה בהינומא ורשאה פרוע וקאמר בגמ' מ"ט כיון דרוב
נשים בתולות נישאות גילוי מילתא בעלמא הוא והשתא היכי מיירי אס

יש לה קול למה לר"ך שום עדות לר"ב
ניזיל בתר רובא דכפירין הכא וז"ל אין
לה קול א"כ איתרע לה רובא ויטעך
שני עדים כשרים וכי מימא דכשמעיד
הוא שרעה בקוטנו ואחר עמו חשבינן
קול הא פירין הכא ספדי שקרי נינהו
יש לומר דרוב נשים בתולות נישאות
עדין מרוב נשים הנישאות בתולות יש
לה קול וכי אין לה קול לא יתרע כל כך
רוב דבתולות נישאות שלא יועיל עדות
דכ"ה בקוטנו ואחר עמו:

**והיחוש דלמא מפקא ב"ד ואפי'
ע"י עדי הינומא לא**
היה לה לגבות עד שתחזיר לו הכתובה
כיון שיכול לנצל לידו הפסד כמה
שנשאר הכתובה תחת ידה ללא מיבעיא
למ"ד דיכול לטעון אחר מעשה ב"ד
דמפסיד דאס לא יהיה לה כתובה יהי'
נאמן לומר פרעמי אלא אפילו למ"ד
דלא מצי טעין אחר מעשה בית דין
מפסיד כמה שהכתובה תחת ידה שאס
תחזנו פסע אחרת ולא יהיו לה
עדי הינומא יהא נאמן לומר פרעמי
מנה בגמ' דאי בעי אמר אלמנה
נשאתין או אס יהא במקום שאין
מזינין אס היא אשמו יהיה נאמן
לומר פרעמי הכל בגמ' דאי בעי אמר
אין את אשמי והשתא שהכתובה בידה
תוליא מתאים וכיון שיכול לנצל לידו
הפסד אין לו לפרוע: **זאת אומרת**
כותבין שובר. אע"ג דהכא לא אפשר
דליכא למיתש דלמא תשרוף כתובתה
בעדים והדרא וגביא בעדי הינומא
דלאמרינן כמקון דלמלא הדרא
ומפקא בעדי הינומא וגביא למ"ד
הטוען אחר מעשה בית דין לא אמר
כלום וע"ז זקוק הוא לשובר מ"מ דייק
שפיר דבעלמא נמי כותבין שובר דאי
אין כותבין בעלמא למה יפרע כאן
כיון שיכול לנצל לידו הפסד כמה
שהכתובה בידה דכפירטנו:

כותבין שובר. אע"ג דכפרק גט
פשוט (ב"ב קע"א: ושם)
מפרש טעמא דמאן דלמא כותבין
שובר משום דענד ליה לאיש מלוה לאו
דוקא ליה אלא הוא הדין בכל חוב
כמו כתובה דהכא ושטרי מקח דלמא
התם דכותבין שובר: **מאי איבדה**
איבדה באור. וא"כ א"כ אפי' במקום
שכותבין הוה ליה לאוקמי ומאי דוקא
לאוקמי במקום שאין כותבין וכתב לה
איהו ואור"ת דמקום שכותבין ונשרפה
איכא למיתש שכתב לה כתובה אחרת

דאסור להשתותה בלא כתובה מיהו הוה מצי לאוקומה במקום שכותבין
ונשרפה אחר הגירושין דליכא למיתש שמה כתב לה אחרת אלא שגוראה
לו דוקא: **ותו איבדה א"כ א.** אף על גב דלכאורה היינו פירכא
קמייתא דפירין היינו נשרפה יש ליישב דהכי קאמר ותו אפילו אס
נאמר דנשרפה הוה פירושא דנאנדה מכל מקום תקשי איבדה
למה לי: **איתנוסי** הוא ראיתניסו. נראה דמיירי כגון דליכא
מגו דאי בעיא אמרה אין בידי כלום דאי לאו הכי אמאי מהימנא
ואס תאמר בחילוק קליות דלמא לקמן דרמנמא ליה לה כקמי אמאי לא חיישין
דלמא תפסה כו' כדלמא הכא וואמר רבינו תס
דדוקא דבצר שיש טורח כגון חזית דהכא יכולה לומר דלחייטו אכל קליות ושאר דברים
שן קליס לעשות לא:

וזה הו"א ואין לה קול. שאין מעיד עליה שילמה בהינומא: כי אסו
עדים מאי הוי. כיון דמזקה דיש לה קול הרבה היו יודעין: **דלמא**
מפקא עדים. עדי הינומא: **כופינן שובר.** שכשיפרע לה הכתובה
תכתוב לו שקבלה כתובתה ויהיה בידו לזכות: **זאת אומרת.** ודלא
כמאן דלמא אין כותבין דבבא בתרא:

רב פפא אמר. לעולם אין כותבין
דלמלא זה לר"ך לשומר שוכרו מן
העכברים ומי שיש לו שטר על חבירו
או יציא השטר ויחזירו או לא יכול
כלום ומתני' במקום שאין כותבין
כתובה אלא סומכין על תנאי בית
דין שמתן לכתובה מתאים ולא למנה
מנה דליכא למיתש דלמלא הדרה
ומפקא לה: **דמתני לה.** לרבי אבהו
ולר"ב פפא: **הטמינה כחופסה.** והיא
תובעת מתמים והוא לומר אלמנה
נשאתין: **רקדו לפניו.** אס יש עדים
שרקדו לפניו נזים נישואים: **כוס של**
בשורה. הנכשר עליה סימני בתולות
ולקמן מפרש מאי היא: **אלא.** הכי
קאמר כל איבדה כמי שהטמינה בפניו
דמי ולא גביא והכי קתני איבדה
כתובתה הטמינה כתובתה נשרפה
כתובתה אס רקדו לפניו וכו'. והכי
פירושה אמרה אבד שטר כתובתה
הרי היא כמי שהטמינה כתובתה
בפניו כדי להוציא ולגבות פסע שניה
ואינה גובה כלום א"כ א"כ השטר
ואס אמרה נשרפה יש עדים שנשרפה
דהשתא ליכא למיתש למידי תביא עדים
שרקדו לפניו שזה סימן לכתובה
ותגבה מתמים: **מאן דמתני לה.**
לרבי אבהו ור"ב פפא דכרייתא:
כל שכן אמתניסין. דכיון דכרייתא
דקתני בהדיא איבדה כתובתה גביא
ועלה קאמר ר"ב פפא דלא גביא
ומתנין לה דמא קתני איבדה כתובת'
הרי היא כמי שהטמינה וכשנשרפה
הוא דקא גביא ולעולם אין כותבין
שובר כל שכן דלמתני' איכא למיתני
פלוגתא דר"ב פפא דלר"ב אבהו למימר
דמקום שאין כותבין כתובה עסקין:
ומאן דמתני. פלוגתא דר"ב פפא ודל'
אבהו אמתני': **אכל אכרייתא לא.**
מתני ליה דולאי שמעין מיהו דכותבין
שובר דהא במקום שכותבין כתובה
עסקין: כי קושין. דקתני איבדה
כתובתה ולא ניתא לשנויי שנייא
דחיקא למימר איבדה כתובת' כהטמינה
כתובתה קאמר: **כיון דלא אפשר.**
כגון במקום שאין כותבין כתובה
וגזבות על פי עדים יש לחוש לשמא
תלך לנ"ד אחר ותביא עדים אחרים
ותגבה פסע שניה ולאי כותבין שובר:
ראויה היתה זו לאכול בסרומה. אי
נישאת לכהן דכתובה שלמה נמלאת
ולא בעולה שתפסל לכהן מחמת זנות:

מתקין לה רב פפא. ומה זו עדות ללא נישאת אלמנה: **אטו.** אי נישאת
כשהיא אלמנה לכהן הדיוט מי לא אכלה בתרומה: זו ראשית. בעילתה
ראשית: **זימנין דתפסה מאתים.** בלא בית דין וכי בעינן לאפוקי
מינה משום דאין עדים שהעבירו לפניו אמרה איתנוסי הוא דליתניסו
שיכורים היו מאונסין אין המשתה הלכן השתא אסו עדים שהעבירו
לפניה פתוחה ותו ליכא (מידי): **כיצד מרקדיס.** מה אומרים לפניו:
כמות

כמות
תס
דדוקא דבצר שיש טורח כגון חזית דהכא יכולה לומר דלחייטו אכל קליות ושאר דברים
שן קליס לעשות לא:

א) שבת עט. לקמן טו. פט.
ב) טו"ט ז' ב"ב קע: קע"א:
ג) שבת עט. כ"ב קע"א:
ד) מסכת דרך ארץ פ"ו.
ה) דף קע"א: ה) כ"ב פ"א
ו) טקף: לתי"ש.

גליון הש"ס

גמ' אר כל הנישאת. כעין
זה נדה דף ט"ז ע"א:

מורה רש"י

כי אתר עדים. שילאה
בהינומא. מאי הוי. מתמר
שן עמון אין יודעין אס
ניסת בתולה או אלמנה
נמצא דאין כאן קול כלל,
הנך סהדי שקרי נינהו.
ולא ראויה וילאה בהינומא
ורשכים ב"ב צ"ב. רוב
הנשאת בתולה יש לה
קול. מתוך שיש שמה
בנישואי בתולה מזכירי בה
כני אס (שם). איתרע לה
רובא. דתולות נישאות,
דכיון יש להן קול מתמים
כמו של אסו ריב. ויזין
דלמא למימר הכי וליכא
למימר הכי המולא מתכו
עלוי הכלה (שם).

האשה שנתארמלה פרק שני כתובות יח.

עין משפט
גד מצוה

י"ח א מיי פירא מהל' מלה ולה הלכא א סמנ פשוט לה טושיע טימי סימן ע ספיק 6
י"ב ב מיי פירא מהלכות טווען ונטען הלכה ה סמנ טע טושיע טע סי ע ספיק 6
ג ב מיי פירא מהל' ט סמנ טע טושיע טע סימן טו ספיק 6

דסתם יהודה וגליל בשעת חירום דמי. מימה דכריש גיטין (דף ק' וס) תנן דבאין ישראל אל"ל כפני נכחז וזכני נחמס אפי' מיהודה לגליל משום דליכא עולי רגלים וזכי דינין ועדים מזינין לקיימו ויש לומר דהתם האשה מחזרת אחר עדי קיום אפי' דיהודה וגליל

ולמינה מנה לויסי ממך. מלמיה דר' יהושע דאשמעינן דמדה היכא דאין שור שחוט לפניך מאי שנה דאשמעינן בקרקע ואיטריך למתנייה כאזני משום סיפא לנקוט מלמיה צמטלטלין ולישמעינן גדליה גופיה: נאמן. מדאורייתא בלא שבעה: וגיטין מודה ר' יהושע כו' והאלכתי

דסתם יהודה וגליל בשעת חירום דמו⁽⁶⁾ וליתני מודה רבי יהושע באומר לחבירו מנה ליתני ממך ופרעתיו לך שהוא נאמן משום דקא בעי למיתני סיפא אם יש עדים שהוא לזה ממנו והוא אומר פרעתיו אינו נאמן והוא קיימא לן "המלוה את חבירו בעדים אינו צריך לפרעו בעדים וליתני מודה ר' יהושע באומר לחבירו מנה לאביך בידי והאכלתיו פרס שהוא נאמן אליבא דמאן אי אליבא דרבנן הא אמרי משיב אבידה הוא אי אליבא דרבי אליעזר בן יעקב הא אמר שבעה בעי דתניא ר' רבי אליעזר בן יעקב אומר פעמים שאדם נשבע על מענה עצמו כיצד מנה לאביך בידי והאכלתיו פרס הרי זה נשבע וזהו שנשבע על מענת אבידה ופטור ור' אליעזר יאינו אלא כמשיב אבידה פטור אמר בן יעקב לית ליה משיב אבידה פטור אמר רב במוענו קמן⁽⁷⁾ והאמר מר יאין נשבעין על מענת חרש שוטה וקמן מאי קמן גרור ואמאי קרי ליה קמן דלגבי מילי דאביו קמן הוא אי הכי מענת עצמו מענת אחרים היא מענת אחרים והודאת עצמו כולהי מענתא הכא ברבא קמיפלגי דאמר רבא⁽⁸⁾ מפני מה אמרה תורה מודה מוקצת המענה ישבע חזקה אין אדם מעז פניו בפני בעל חובו והאי בכולה בעי דלכפרה והאי דלא כפר ליה משום דאין אדם מעז פניו הוא ובכולה

פרס. פרעתיו חלו שחוט נאמן בלא שבעה הואיל ואין שור שחוט לפניו דאשמעינן רבותא דאפי' דמדה דמקלמט פטור הואיל ואינו מוצעו: אליבא דמאן. תנאי פליגי בהא מילתא בשבעות (דף קמ"ג). ולי אמר רבי יהושע הכי לא כחד מנייהו הוא דלי כרבנן הא אמרי אפי' מוצעו זה מודה במקלמט משיב אבידה הוא דאין דאין נשבעות⁽⁹⁾ מנה לאבא בידך אין לך זידי אלא חמשים דינר פטור משום שחוט כמשיב אבידה ומאי דאשמעינן רבי יהושע באין שור שחוט אפי' שור שחוט לפניו נמי נאמן ולי אליבא דר' אליעזר בן יעקב כי לא תבע ליה נמי האמר שבעה בעי: ורבי אליעזר ליה ליה משיב אבידה פטור. מן השבעה בתמיה הא תקנתא דרבנן היא בתמ' גיטין (דף קמ"ח): המולא מליאה לא ישבע מפני תיקון העולם וקיון דכי אינו חובטו נמי מחייב ליה שבעה הרי אין לך משיב אבידה גדולה מזה ומייב: אין נשבעין על טענה חרש שוטה וקמן. משנה היא בשבעות: טענה אחרים הוא. ומאי פעמים דקאמר ומאי טענה עלמנו: אלא הכא בדרכה קא מיפלגי. אלא לעולם בטוענו קמן וקשיא לך אין נשבעין על טענה קמן הני מילי בשטוענו קמן אינו נתמיו לך וקרא כמיב⁽¹⁰⁾ כי ימן איש אל רעהו ולא קמן והמלא יליף לה בשבעות⁽¹¹⁾ אלא הכא שנה בטענה אביו אית ליה לרבי אליעזר בן יעקב נשבעין ורבנן פליגי עליה אפילו בטוענו גדול וקרו ליה משיב אבידה ובדרכה קא מיפלגי: לא

מוסף רשי

דסתם יהודה וגליל. אפילו בשעת שלום, בשעת חירום דמי. שאין שירות מלוות מו' לו. אלא באר מלכות או חלכא חירום לא הוה חזקה אלא בשעת שלום הוה חזקה דלא שירות מלוות, והאי דקאמר ר' אלא בשעת חירום שג, הכי קאמר יהודה וגליל הרי הן בשעת חירום של שאר מלכות (הרב"ם ב"ב ד"ה). והאכלתיו פרס, והסורתי לו מלי והסורתי כדל, הרי זה נשבע. על השאר (שבועות כ"ב). ור' אליעזר בן יעקב לית ליה כו'. מנו והקין זה ור' אית ליה ליה השטח דמיקון השולס דמשיב אבידה פטור משבעה דליכא שביק ליה ואלו, והאי נמי כיון דלא נשבע כמשיב אבידה הוא (גיטין כ"ג). בטורבנו קמן. ימים קמן מוצע (שבועות כ"ב). אין נשבעין על טענת חרש. כגון שטוענו בחמה, חרש שדבר מהמס ככל מקום לא מצינ ולא שומע (שם). אי הכי, דטוענו גדול, טענת עצמו. קרי לה, טענת אחרים היא (שם). טענת אחרים והודאת עצמו. על שדחה לו שאמת דכרי ומודה לו שדעין חייב לו פרס הוא נשבע (שם). כוליה טענתא טענת אחרים ב"י. ולכן נשבעין עליה וכי האי גווי מי פליגי רבנן עליה וזני הוא קאמר פעמים שאלס נשבע, כל ששחא כי האי גוונא משמע (שם). אלא הכא ברבא קמיפלגי. ולעולם בטוענו קמן ומשום דאין טענה שדחה במקום אחר, דכתיב כי ימן איש אל רעהו לית ליה הכי טענת עצמו, מיהו הכא טענה היא דהא איכא תמיהת אית דמחא תמיהת האב היא בלא, והיינו דקאמר פעמים, וכי תימח רבנן אמאי פליגי עליה. דבריה קמיפלגי (שבועות כ"ב). ולרבנן אפילו לגדול אין נשבעין דתמן בשבעות (ל"ח): מנה לאבא בידך, אין לו זידי אלא חמשים דינר פטור, ובדרכה פליגי (גיטין כ"ג). מפני מה אמרה תורה ב"י. ולא חשבו משיב אבידה לפטור אלא כפר בטלו (ב"ב ג'). אין אדם מעז פניו בפני בעל חובו. לכפר את הכל, הלך בשביל הודאת המקמת אינו נאמן על השאר, דהאי בטולה בעי דלכפרה כ"י (גיטין כ"ג). א"ל: אין אדם מעז פניו בפני זה ששעה לו טובה, הלכן היכא דכפר הכל פטור משבעה, דלי לא קושטא כדריה לא הוה מ' למכפר כיה, והכי דמדה מקלמט כולה בעי למכפרה והא דלא כפריה משום דאין אדם מעז פניו (ב"ב ק"ד).

ישבע מפני תיקון העולם ואית ספרים דגרסי הכי כדריה ואין נראה לרבנן יתק דמשיב אבידה פטור מדאורייתא מטעם מגו ולא מכא דפריך ולית ליה לרבי יתק המולא מליאה כו' ומשני הוא לית ליה לר"א בן יעקב לית ליה משיב אבידה פטור והסאה אי מכח מומי' פריך הוה ליה למיתנין א"כ מאי פריך ור"א בן יעקב לית ליה משיב אבידה פטור אמר ר' אלא כמשיב אבידה פטור אמר רב במוענו קמן וקרא קמיפלגי דאמר רבא⁽⁸⁾ מפני מה אמרה תורה מודה מוקצת המענה ישבע חזקה אין אדם מעז פניו בפני בעל חובו והאי בכולה בעי דלכפרה והאי דלא כפר ליה משום דאין אדם מעז פניו הוא ובכולה

היה משנה פריך אלא פריך וכי לית ליה מנה וגו' וכן משמע בהניקין (גיטין דף ק"ג וס) דפריך ולית ליה לרבי יתק המולא מליאה כו' ומשני הוא דאמר כ"ח בן יעקב דאמר פעמים שאדם נשבע וכי' ופריך ור"א בן יעקב לית ליה משיב אבידה פטור והסאה אי מכח מומי' פריך הוה ליה למיתנין א"כ מאי פריך ור"א בן יעקב לית ליה משיב אבידה פטור אמר ר' אלא כמשיב אבידה פטור אמר רב במוענו קמן וקרא קמיפלגי דאמר רבא⁽⁸⁾ מפני מה אמרה תורה מודה מוקצת המענה ישבע חזקה אין אדם מעז פניו בפני בעל חובו והאי בכולה בעי דלכפרה והאי דלא כפר ליה משום דאין אדם מעז פניו הוא ובכולה

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה דקמס וכו' כפני נכחז וזכני נחמס דלאן עדים: